

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO, TURIZEM IN ŠPORT

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 33 11

E: gp.mgts@gov.si

www.mgts.gov.si

Številka: 510-100/2016/448

Ljubljana, 5. 6. 2023

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo generalnega komisarja Republike Slovenije po zaključku svetovne razstave EXPO 2020 Dubaj – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) v zvezi s sklepom Vlade Republike Slovenije št. 50102-20/2018/2 z dne 20. 12. 2018, je Vlada Republike Slovenije na _____ seji dne _____ sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije je sprejela poročilo generalnega komisarja Republike Slovenije po zaključku svetovne razstave EXPO 2020 Dubaj.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- Poročilo generalnega komisarja Republike Slovenije po zaključku svetovne razstave EXPO 2020 Dubaj

Sklep prejmejo:

1. Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, 2. Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve, 3. Ministrstvo za finance, 4. Ministrstvo za kulturo, 5. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 6. Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.	
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:	
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:	
Matic Volk, generalni komisar Republike Slovenije za svetovno razstavo EXPO 2020 Dubaj	
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:	
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:	
5. Kratek povzetek gradiva:	
Svetovna razstava EXPO 2020 v Dubaju na kateri je sodelovala tudi Slovenija s samostojnim paviljonom, je potekala med 1. oktobrom 2021 in 31. marcem 2022. Dubaj je kot gostitelj svetovne razstave EXPO 2020 tako postal prvo mesto Bližnjega vzhoda, ki je gostilo dogodek v več kot 150-letni zgodovini. Moto EXPA 2020 je bil "Povezovanje idej za prihodnost," predvsem na področjih trajnosti, mobilnosti in priložnosti, ki so bili vsebinski stebri razstave. RS je bila del držav v trajnostnem sektorju EXPO 2020, kar je nakazoval skupni imenovalac vsebine našega programa, čigar krovni slogan je bil: »Slovenia. Green Smart Experience«, kar je predstavljalo tudi temelja slovenske predstavitve – gospodarstvo in turizem. V času Expa 2020 Dubaj je bila posebna pozornost namenjena tudi slovenskemu predsedovanju Svetu Evropske unije in 30-letnici slovenske samostojnosti. Slovenski paviljon v Dubaju je v času EXPA 2020, poleg skoraj milijona obiskovalcev, 34 delegacij ter skupno skoraj 600 podjetij obiskalo tudi 18 visokih političnih predstavnikov z delegacijami. Poslovni program je bil ena izmed prioritet slovenske predstavitve. V sklopu Expa je tako na slovenskem paviljonu skupaj sodelovalo 369 podjetij, od tega 88 preko poslovnih paketov ter 281 podjetij v sklopu poslovnih delegacij. V šestih mesecih je bilo na slovenskem paviljonu organiziranih 98 poslovnih dogodkov, ki se jih je udeležilo 3.390 obiskovalcev, od tega 1.767 Slovencev (52%) ter 1.632 tujih gostov (48%). Na turističnem področju se je dnevno na slovenski predstavitvi zglasilo 4.000 obiskovalcev, med katerimi je bilo dnevno okrog 5 do 10 predstavnikov poslovne javnosti, medijev ali vplivnežev. Skupno je bilo na ta način zbranih preko 250 kontaktov turistične poslovne javnosti. Zgolj za poslovno javnost na področju turistične dejavnosti smo organizirali tudi 4 delavnice. Zgodbe slovenskih regij smo na EXPU 2020 predstavili v petih časovnih sklopih, sledeč makro razporeditvi regij STO-ja. Vsebina nastopov je bila v domeni nosilca regijske predstavitve (razvojne agencije, lokalne turistične organizacije ali občine) ter v koordinaciji Spirita Slovenije in STO-ja. Vsebina je bila zastavljena tako, da je smiselno nadgrajevala program na slovenskem paviljonu in je sovpadala s tematsko vsebino EXPA 2020. V sklopu regijskih predstavitev je na slovenskem paviljonu nastopilo in drugače sodelovalo skupaj več kot 200 regijskih predstavnikov Republika Slovenija je na svetovni razstavi EXPO 2020 izpeljala eno največjih celostnih predstavitev v zgodovini, s čemer so se postavili kvalitetni temelji ta dolgoročno pozicioniranje RS v tem okolju. ZAE so imeli možnost spoznati RS skozi prizmo kot je do sedaj še niso spoznali, na drugi strani pa so številna slovenska podjetja pridobila dragocene izkušnje ter občutek poslovanja na trgih bližnjega vzhoda.	
6. Presoja posledic za:	
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih DA/NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije DA/NE

c)	administrativne posledice	DA/NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA/NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA/NE
e)	socialno področje	DA/NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	DA/NE

7.a Predstavitel ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				

II. Finančne posledice za državni proračun

II. a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II. b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II. c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

II. Finančne posledice za državni proračun

II. a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene: II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo: II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:	
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /	
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:	
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: • pristojnosti občin: NE • delovanje občin: NE • financiranje občin: NE	DA/NE
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: – Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
Sodelovanje javnosti ni potrebno.	
(Če je odgovor DA, navedite: Datum objave: ..... V razpravo so bili vključeni: – nevladne organizacije, – predstavniki zainteresirane javnosti, – predstavniki strokovne javnosti. – . Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte): Upoštevani so bili: – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje: Poročilo je bilo dano ..... Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Matjaž Han MINISTER	

POROČILO GENERALNEGA KOMISARJA REPUBLIKE SLOVENIJE PO ZAKLJUČKU SVETOVNE RAZSTAVE EXPO 2020 DUBAJ

1. SPLOŠNO O SVETOVNI RAZSTAVI EXPO 2020 DUBAJ

Svetovna razstava EXPO 2020 Dubaj (v nadaljevanju EXPO 2020) je potekala med 1. oktobrom 2021 in 31. marcem 2022. Dubaj je kot gostitelj svetovne razstave EXPO 2020 tako postal prvo mesto Bližnjega vzhoda, ki je gostilo dogodek v več kot 150-letni zgodovini. Moto EXPA 2020 je bil "Povezovanje idej za prihodnost", predvsem na področjih trajnosti, mobilnosti in priložnosti, ki so bili vsebinski stebri razstave. Vsebinski sklopi so se med seboj povezovali. Republika Slovenija (v nadaljevanju: RS) je na dogodku sodelovala kot ena izmed 192 držav sveta in sicer v vsebinskem sklopu »trajnost«.

Tabela 1: Ključni podatki o svetovni razstavi:

1	Trajanje	1. oktober 2021 – 31. marec 2022
2	Udeležba	192 držav sveta (več kot 95 % celotne svetovne populacije)
3	Število obiskovalcev	24 mio obiskovalcev
4	Površina prizorišča	4.380.000 m ² (438 ha), polovica prizorišče, ostalo spremljevalni objekti
5	Lokacija	V neposredni bližini letališča in na poti med Dubajem in Abu Dhabijem

2. SODELOVANJE REPUBLIKE SLOVENIJE NA SVETOVNI RAZSTAVI IN PODPORA SLOVENSKEMU GOSPODARSTVU

2.1 Odločitev Republike Slovenije o nastopu na svetovni razstavi

Vlada RS je s sklepom št. 50102-7/2016/5 z dne 9. 6. 2016 Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo (tedaj MGRT, sedaj MGTŠ, v nadaljevanju: MGTŠ) podelila vlogo nacionalnega koordinatorja in izvedbo koordinacije vsebinskih, organizacijskih, kadrovskih, finančnih ter vseh drugih vidikov sodelovanja, ki jih narekuje članstvo RS v Mednarodnem uradu za razstave (Bureau International des Exposition; v nadaljevanju: BIE) in koordinacijo nacionalnih nastopov na mednarodnih razstavah.

Nadalje se je Vlada RS s sklepom št. 51000-12/2016/5 z dne 28. 7. 2016 seznanila z Informacijo o svetovni razstavi EXPO 2020, hkrati pa je za podpis Izjave o nameri o sodelovanju RS na svetovni razstavi EXPO 2020 pooblastila ministra Zdravka Počivalška. Na tej podlagi je minister ob svojem uradnem obisku v Združenih Arabskih Emiratih (v nadaljevanju: ZAE) dne 22. 9. 2016 tudi podpisal Izjavo o nameri sodelovanja RS na svetovni razstavi EXPO 2020.

2.2 Udeležba Republike Slovenije na svetovni razstavi EXPO 2020

Predstavitev RS na svetovni razstavi EXPO 2020 je bil eden največjih projektov naše države na področju promocije v zadnjih letih. Tokratne svetovne razstave EXPO 2020 se je udeležilo rekordno število držav – 191, od tega se jih je 82, med njimi tudi RS, predstavilo z lastnim paviljonom. Med temeljnimi cilji, ki jih je RS tedaj postavila kot temelj sodelovanja na svetovni razstavi EXPO 2020, sta bila izstopajoča dva:

- podpora gospodarskemu preboju RS na trge Bližnjega vzhoda in Azije;
- promocija RS kot zelene in varne turistične destinacije.

Blagovna menjava RS z državami oziroma regijami, ki so bile v središču pozornosti tokratne svetovne razstave (Bližnji vzhod, Azija, Južna Amerika, Afrika), je namreč nizka in predstavlja za nadaljnjo internacionalizacijo slovenskega gospodarstva veliko priložnost, vredno resnejših promocijskih aktivnosti in naporov, usmerjenih v krepitev naše prepoznavnosti.

Udeležba je bila zato smiselna iz več vidikov:

- krepitev mednarodne prepoznavnosti nacionalne blagovne znamke »I feel Slovenia«,
- krepitev ugleda RS v svetu,
- povečanja mednarodnega gospodarskega sodelovanja,
- predstavitve RS kot zelene, kreativne in pametne na gospodarskem področju, ter zelene turistične destinacije z veliko vode,
- globalne priložnosti, saj so bile na EXPO 2020 zastopane skoraj vse države sveta.

2. 3 Sodelovanje na razstavi za podporo slovenskemu gospodarstvu in turizmu

Še pred začetkom svetovne razstave so bile identificirane številne priložnosti predstavitve RS na EXPO 2020, zlasti na naslednjih področjih:

- informacijskih in telekomunikacijskih tehnologijah,
- digitalizaciji in umetni inteligenci,
- novih tehnologijah,
- mobilnosti,
- okoljevarstvenih tehnologijah in trajnostnem razvoju,
- turizmu itd.

2. 4 Cilji projekta ter usklajenost z razvojnimi strategijami in politikami

Postavljeni cilji, ki jih je RS z udeležbo na svetovni razstavi želela doseči, so:

- pozicioniranje RS kot trajnostne ter hkrati visoko tehnološke in inovacijske države,
- povečanje prisotnosti slovenskih izdelkov in storitev tako na trgu ZAE kot širše,
- povečanje tujih neposrednih investicij v RS,
- povečanje vrednosti izvoza slovenskih podjetij,
- promocija Slovenije kot turistične destinacije.

Ob tem so bile aktivnosti usmerjene tudi v:

- diverzifikacijo izvoza,
- povečanje števila izvoznikov, predvsem malih in srednjih podjetij,
- pozicioniranje v globalne verige vrednosti (GVV),
- zmanjšanje zaostanka pri vhodnih tujih neposrednih investicijah za drugimi državami EU.

Udeležba RS je bila smiselna in relevantna tudi z vidika nosilnih tem svetovne razstave (trajnost, mobilnost in razvojne priložnosti), ki se tesno navezujejo na nacionalne razvojne politike naše države. Nameni in cilji projekta ter vsebina predstavitve RS so bili skladni s Strategijo razvoja Slovenije 2030 z vidika strateške usmeritve države za doseganje kakovostnega življenja, preko visoko produktivnega gospodarstva in ohranjanja zdravega naravnega okolja. Projekt je bil v vsebinskem in oblikovnem smislu skladen tudi s:

- Strategijo trajnostne rasti slovenskega turizma 2017-2021;
- Slovensko strategijo pametne specializacije;
- Slovensko industrijsko politiko;
- Programom spodbujanja investicij in internacionalizacije slovenskega gospodarstva.

3. FINANČNA KONSTRUKCIJA IN VIRI FINANCIRANJA

Vlada RS je sredstva za izvajanje projekta zagotovila na proračunski postavki MGTŠ 190117 EXPO 2020 Dubaj. Sredstva za ta večletni projekt so bila načrtovana v okviru projekta 2130-19-2020 EXPO 2020 Dubaj, ki je bil uvrščen v Načrt razvojnih programov (NRP). Dne 7. 8. 2019 je bil podpisan Sklep o potrditvi Investicijskega programa za predstavitev RS na svetovni razstavi EXPO 2020. Investicijski program je pri postavki Gradnja paviljona upošteval še DDV in uskladitev z ocenjeno rastjo cen v tem obdobju. Skupna investicijska vrednost po tekočih cenah

iz leta 2019 je znašala 9.700.000 EUR. Natančnejša predstavitev je navedena v spodnjih dveh tabelah.

Tabela 2: Prvotno predvideni viri financiranja po letih (brez DDV):

Proračunska postavka	2019	2020	2021	SKUPAJ
190117 EXPO 2020 Dubaj	2.900.000	4.300.000	2.500.000	9.700.000

Na podlagi predvidene dinamike izvedbe del in ocenjene rasti cen je pričakovana skupna investicijska vrednost obravnavane investicije po tekočih cenah v letu 2019 z DDV znašala 10.422.110 EUR. Finančna realizacija je navedena v tabeli 4.

Po sprejetju investicijskega programa za predstavitev RS na svetovni razstavi EXPO 2020, v letu 2019, je na začetku leta 2020 zaradi Covid-19 prišlo do spremembe dinamike izvajanja projekta, saj je bilo potrebno predvideti porabo sredstev tudi v letu 2022. Po uradni odločitvi, da se dogodek prestavi za eno leto, se je tudi RS prilagodila situaciji in pripravila posodobljen terminski načrt, po katerem je bil slovenski paviljon postavljen do sredine januarja 2021, ko ga je naročnik tudi uradno prevzel, kar je prineslo dodatne stroške povezane z vzdrževanjem objekta. Glede na spremenjene okoliščine, povezane s pripravami na EXPO, je bila pripravljena sprememba projekta v NRP.

Tabela 3: Zadnja sprememba projekta v NRP po letih (v EUR):

Proračunska postavka	2019	2020	2021	2022	Izhodiščna vrednost	Sprejeta vrednost	Veljavna vrednost
190117 EXPO 2020 Dubaj	387.782,70	3.142.667,78	5.238.760,42	2.521.959,25	9.700.000,00	10.477.249,40	11.291.170,15

Del sredstev se je izplačal iz PP 603210 Spodbujanje internacionalizacije, ukrepa 2130-16-00016 Spodbujanje internacionalizacije (leto 2019) v višini 12.000,01 EUR in 2130-20-0003 Spodbujanje internacionalizacije (leto 2020) v višini 71.577,40 EUR. V letu 2021 na PP 603210 Spodbujanje internacionalizacije za projekt EXPO 2020 ni bilo izplačil.

Tabela 4: Finančna realizacija:

Št.	Vrsta stroška	Prvotna ocena stroškov	Končna cena
1	Paviljon: gradnja, opremljanje in razgradnja	5.500.000,00 €	6.361.328,40 €
	gradnja	2.500.000,00 €	3.274.537,31 €
	opremljanje paviljona	2.500.000,00 €	2.836.791,09 €
	razgradnja oz. preureditev paviljona - pridobljeno preko trženja poslovnih paketov	500.000,00 €	250.000,00 €
2	Stroški obratovanja paviljona	2.000.000,00 €	3.077.956,79 €
	vzdrževanje v času hibernacije		149.206,14 €
	gostinska ponudba kot podpora poslovnih in drugim dogodkom		804.730,00 €
	vzdrževanje in upravljanje paviljona - po pogodbi		2.086.006,35 €
	Covid-19 preventiva		7.196,53 €
	drugo		30.817,77 €
3	Transport, poslovni prostori in nastanitve	1.000.000,00 €	184.842,31 €
	dnevnice in potni nalogi		4.514,38 €
	nastanitve		75.710,18 €
	stroški agencije		3.478,68 €
	transport in logistika		101.139,07 €

4	Stroški programa in organizacije nacionalnega dneva	300.000,00 €	866.302,92 €
	audio in video vsebine		335.578,28 €
	program in dogodki v času izvajanja projekta		530.724,64 €
5	Ostale storitve	600.000,00 €	763.427,50 €
	marketing		328.992,87 €
	pravno svetovanje		70.126,69 €
	prevajanje		5.380,39 €
	strošek zaposlenih na paviljonu in druge pogodbe		358.927,55 €
6	Stroški materiala	300.000,00 €	94.088,08 €
	poslovna darila		31.268,97 €
	promocijski material		51.739,56 €
	IT oprema za delo na paviljonu		11.079,55 €
DODATNO			
7	Plačevanje storitev v lokalni valuti	0,00 €	232.382,09 €
	operativno delovanje paviljona (tiskovine, pisarniški material, prevozi itd.)		17.564,76 €
	strošek elektrike in vode (januar 2020 - december 2022)		131.605,35 €
	gradbeno dovoljenje in tehnični pregled stavbe		6.048,04 €
	odvoz in vreče za smeti		6.041,18 €
	internetne storitve		49.500,01 €
	najem golf avtomobila za prevoz po Expu		4.909,77 €
	vloga za telegrafski prenos		3.481,48 €
	zavarovalna polica		8.491,74 €
	dezinfekcija paviljona - Covid 19 ter pesticidi		4.739,76 €
SKUPAJ		9.700.000,00 €	11.580.328,09 €

3.1 Povračilo DDV RS s strani ZAE

Dne 9. 4. 2020 je bil med MGTŠ in Ministrstvom za zunanje in evropske zadeve (tedaj MZZ, sedaj MZEZ, v nadaljevanju: MZEZ) podpisan "Dogovor o upravljanju bančnega računa za namen EXPO 2020". RS je namreč upravičena do povračila davka na dodano vrednost, pod pogojem, da ima odprt bančni račun v ZAE, ki se glasi na EXPO Slovenski paviljon. Skupaj z Ministrstvom za finance (v nadaljevanju: MF) in MZEZ je bilo ugotovljeno, da slovenska zakonodaja omogoča odprtje bančnega računa zgolj v primeru, da je račun odprt pri slovenskem veleposlaništvu. Iz naslova povračila DDV-ja RS je bilo povrnjenih 254.923,8 EUR.

4. ODPORTE ZADEVE NA PROJEKTU EXPO 2020

MGTŠ ter Agencija Spirit Slovenija (v nadaljevanju: SPIRIT) sta dne 11. 12. 2019 sklenila pogodbo številka C2130-20-080003 o izvedbi aktivnosti za predstavitev RS na »EXPO 2020 Dubaj«. Dne 29. 9. 2020 je bil sklenjen »Dodatek številka 1«, dne 9. 11. 2020 »Dodatek številka 2«, dne 18. 3. 2021 »Dodatek številka 3«, dne 30. 11. 2021 »Dodatek št 4« ter 4.11.2022 »Dodatek št. 5« (v nadaljevanju: pogodba), kot posledica Covid-19 ter zamika razstave za eno leto. Za nemoteno izvedbo projekta so se sredstva povišala v višini 50.000,00 EUR, s tem pa se je spremenila tudi pogodbena vrednost, ki je znašala 8.662.212,38 EUR (z besedo: osem milijonov šesto dvajset tisoč 00/100 evrov). SPIRIT je s to pogodbo prevzel naslednje obveznosti:

- postavitve paviljona,
- opremljanje paviljona,
- priprava in izvedbo šest mesečnega programa predstavitve RS, ki je vključeval:

- organizacija ključnih dogodkov (odprtje razstave, nacionalni dan, zaključek razstave),
- organizacija poslovnih dogodkov,
- sodelovanje z medijskim partnerjem po pogodbi št. C2130-20-080005, za zagotavljanje medijske podpore aktivnostim na projektu svetovne razstave EXPO 2020,
- razgradnja paviljona, prevoz in vzpostavitev prvotnega stanja na kraju slovenskega razstavnega prostora.

SPIRIT je skladno s podpisano pogodbo izpeljal celostno predstavitev RS na EXPO 2020. Vsebinske aktivnosti so v nadaljevanju tega poročila tudi natančneje predstavljene in izhajajo iz zaključnega poročila, ki ga je SPIRIT po zaključku projekta oddal MGTŠ in katerega vsebina je vključena v to poročilo.

Na projektu EXPO so trenutno še vedno odprte nekatere zadeve vezane na projektiranje ter gradnjo paviljona. Projektiranje in gradnjo paviljona je naročnik izvajal v sodelovanju z Družbo za razvoj infrastrukture, d. o. o. (v nadaljevanju: DRI), ki je sicer za naročnika izvajala strokovno svetovalne storitve za izvedbo predstavitve RS na EXPO 2020:

- vodenje projekta (od maja 2019 do konca junija 2021),
- izdelava investicijske dokumentacije (od maja 2019 do konca septembra 2019),
- strokovna podpora in svetovanje pri pridobitvi izvajalca del (od maja 2019 do konca septembra 2019),
- inženirske storitve pri izdelavi montažnih elementov (od septembra 2019 do konca maja 2020),
- sodelovanje pri strokovnem nadzoru gradnje v Dubaju (od novembra 2019 do konca junija 2020, le po izrecnem naročilu naročnika),
- ostale aktivnosti za uspešno zaključitev projekta (od novembra 2019 do konca junija 2021).

SPIRIT s podjetjem Riko d. o. o. (v nadaljevanju: Riko) še usklajuje Zapisnik končnega obračuna po pogodbi št. C2130-19-090067 - Projektiranje in postavitve slovenskega paviljona na EXPO 2020, še vedno pa so odprti tudi njegovi zahtevki za plačilo dodatnih del in nepredvidenih stroškov v vrednosti 3.280.500,00 €, ki jih je podjetje Riko na naročnika naslavljalo v času projektiranja in gradnje paviljona, naročnik pa jih je času samega postopka zavrnil. Predmetni zahtevki so predstavljeni v tabeli 5 tega poročila.

Tabela 5: Odprti zahtevki podjetja Riko d. o. o. do naročnika:

Zap. št.	Zahtevki –vsebinska	Vrednost zahtevka
1.	Preprojektiranje in predelava elektro omaric	27.225,00 €
2.	Predstavitev in izvedba kuhinje v 2. nadstropju	270.087,32 €
3.	Dodatno stopnišče v VIP etažo	188.650,00 €
4.	Povečanje stroškov zaradi preprojektiranja	394.460,00 €
5.	COVID-19 stroški	1.301.524,55 €
6.	Zelena fasada – predstavitev izvedbe na poznejši termin	214.652,49 €
7.	Inaccessible Voids postopki	99.000,00 €
8.	Workers Welfare	88.000,00 €
9.	Logistic Manager	69.294,22 €
10.	Project Management Consultant (PMC)	472.954,55 €
11.	Supervision Consultant	92.565,00 €
12.	Plačilo zadržanega zneska	62.500,00 €
SKUPAJ		3.280.500,00 €

5. AKTIVNOSTI RS DO ZAČETKA SVETOVNE RAZSTAVE EXPO 2020

5.1 Idejna zasnova paviljona, projektiranje in gradnja – kronološki pregled

MGTŠ je dne 23. 1. 2019 objavilo javno povabilo za izdelavo idejne zasnove za slovenski paviljon. V februarju 2019 je potekal izbor idejnega koncepta, dne 7. 3. 2019 pa je MGTŠ podpisal pogodbo z izbranim izvajalcem, arhitekturnim birojem Magnet design d. o. o.. V marcu 2019 je bila s strani izvajalca izdelana končna rešitev idejne zasnove. V marcu 2019 je MGTŠ organizatorjem EXPO 2020 posredoval tematski okvir slovenske predstavitve oz. t. i. »Theme Statement for Slovenian Self-Built Pavilion«, ter pridobil licenco.

Dne 3. 5. 2019 je MGRT podpisal pogodbo z lokalnim inženirsko-arhitekturnim podjetjem v ZAE, podjetjem "Capital Engineering Consultancy". Slednji je opravil dela vezana na pridobivanje dovoljenj oblasti v ZAE in organizatorjev za gradnjo paviljona.

Dne 7. 6. 2019 je MGTŠ objavil javno naročilo "Projektiranje in postavitve slovenskega paviljona na EXPO 2020« v višini 2,49 mio EUR. Dne 23. 9. 2019 je bila podpisana pogodba z izvajalcem RIKO (ki je nastopil kot vodilni partner v konzorciju z KTNK Andrej Kotnik s. p., Ravne na Koroškem), v vrednosti 2,45 mio EUR. Izvajalec je bil zavezan dokončati projektiranje in postaviti paviljon (»Design and Build«).

Konec januarja 2020 je bilo pridobljeno gradbeno dovoljenje, na podlagi katerega se je v februarju 2020 začela gradnja paviljona.

Po podpisu pogodbe med MGTŠ in Riko kot izbranim izvajalcem, odgovornim za projektiranje in postavitve paviljona, je Riko kot lokalnega podizvajalca za projektiranje z licenco v ZAE nominiral lokalno-inženirsko arhitekturno podjetje "Capital Engineering Consultancy". Ker lahko gradbena dela v ZAE opravljajo le lokalno licencirana podjetja, je Riko za njegovega podizvajalca nominiral podjetje Hennessey.

5.2 Opremljanje paviljona

S tem, ko so bile s strani MGTŠ izvedene vse aktivnosti za pripravo idejne zasnove paviljona, projektiranje in gradnje, je s 1. 10. 2020 SPIRIT od MGTŠ z aneksom prevzel izvedbo aktivnosti projektiranja in postavitve paviljona po pogodbi s podjetjem Riko ter za izvajanje strokovnih svetovalnih storitev z DRI, ki je pred tehničnim prevzemom nacionalnega paviljona v Dubaju opravil kvalitativen pregled, pripravil vsa poročila in v procesu pripravljaj predloge za odprave napak. Skupaj z DRI je bilo prav tako pripravljeno javno naročilo za opremljanje paviljona in vzdrževanje objekta v času hibernacije. S ciljem, da bi zagotovili ustrezno avdio-vizualno opremo za 360 stopinjski video o zeleni in pametni sobi v 1. nadstropju, je na podlagi povpraševanja izbrani izvajalec Ksl - studio za svetlobno in zvočno opremljanje in vzdrževanje d. o. o. pripravil elaborat za akustiko, ki je s 3D simulacijo opredelil izračun akustike v 1. nadstropju in pripravil predlog dodatkov akustičnih elementov, skupaj s predlogom rešitev za doseganje akustičnih omejitev za nemoteno izvedbo programa v 1. nadstropju.

Aprila 2021 je bilo objavljeno javno naročilo po odprtem postopku za opremljanje slovenskega paviljona, št. JN 002725/2021, »Dobava, montaža in najem okoljsko manj obremenjujoče opreme za slovenski paviljon na EXPO 2020«. Celotno opremljanje paviljona se je uspešno zaključilo 25. septembra 2021 in je vključevalo naslednje sklope:

Sklop 1: Pohištvo

Sklop 2: Dekorativna razsvetljava

Sklop 3: Predelne stene, obloge, lamele

Sklop 4: Najem opreme

Sklop 5: Nakup avdio video opreme

Sklop 6: Nakup avdio video opreme – nakup tabličnih računalnikov

Sklop 7: Miza z maketo reliefnega zemljevida Slovenije s 3D projekcijo in interakcijo

Sklop 8: Programska oprema – programiranje interaktivnih vsebin

Sklop 9: Nakup specialne pohištvene opreme

SPIRIT je v postopku z izbranim izvajalcem, to je podjetjem Riko, sklenil pogodbo za sklope 1, 2, 3, 4, 5 in 6. Izvajalec je prevzel v izvedbo dobavo in montažo ter vzdrževanje opreme v času razstave za slovenski paviljon, v obsegu in vsebini, ki je razviden iz popisa del, pozicij in tehnoloških izrisov ter ponudbe izvajalca. Naknadno so bile po vzpostavitvi paviljona ugotovljene potrebe po dobavi in montaži dodatne opreme, ki ni bila predvidena v prvotnem naročilu (pisalne mize za zaposlene na paviljonu, set taburejev za zeleno in pametno sobo, dodatna zamrzovalna skrinja in drugo), zaradi česar je bil sklenjen Aneks št. 1 k Pogodbi za Dobavo in montažo ter vzdrževanje opreme za slovenski paviljona na Expo 2020, v sklopih 1, 2, 3, ter potrebe po dodatnih treh projektorjih za projekcijo filmov v Zeleni in Pametni sobi na slovenskem paviljonu, zaradi česar je bil sklenjen Aneks št. 1 k Pogodbi o najemu opreme za slovenski paviljona Expo 2020 v sklopu 4. Za sklopa 7 in 8, to je za izdelavo mize z maketo reliefnega zemljevida RS s 3D projekcijo in interakcijo ter za produkcijo in programiranje vsebin Interaktivne sobe slovenskega paviljona Expo 2020, pa sta bili sklenjeni pogodbi z izvajalcem Arctur d. o. o.. V okviru Pogodbe št. 430-3/2021/16 za izvedbo Interaktivne mize in projekcijo vsebinskih sklopov v Interaktivni sobi slovenskega paviljona na Expo 2020 je bila zagotovljena interaktivna miza velikosti 1,4m x 1,8m z maketo reliefnega zemljevida RS za možnost projekcije vsaj 12 vsebinskih sklopov naravne in kulturne dediščine RS. Na zemljevidu so bili navedeni tematski sklopi in označene interaktivne točke, kjer je obiskovalec z dotikom sprožil predvajanje posamezne predstavitvene vsebine, ki se projicira na določeno projekcijsko mesto. V okviru Pogodbe št. 430-3/2021/18 za produkcijo in programiranje vsebin Interaktivne sobe slovenskega paviljona EXPO 2020 pa so bile zagotovljene posamezne predstavitvene vsebine, ki so se projicirale na maketo ali ekran, kar je še dodatno podkrepilo obiskovalčevo izkušnjo.

5.3 Upravljanje in vzdrževanje paviljona

Za vzpostavitev delovanja paviljona ter za podporo programu, ki naj bi se odvijal na slovenskem paviljonu, je bilo aprila 2021 objavljeno javno naročilo po odprtem postopku za upravljanje slovenskega paviljona, št. 002412/2021, »Podpora delovanju slovenskega paviljona v okviru svetovne razstave EXPO Dubaj 2020«, katerega predmet naročila je bil razdeljen na 12 sklopov:

- **Sklop 1:** Podpora delovanju slovenskega paviljona v okviru svetovne razstave EXPO Dubaj 2020,
- **Sklop 2:** Izdelava uniform za hostese in natakraje,
- **Sklop 3:** Dobava razkužil, čistil in sanitarno-higienskega materiala,
- **Sklop 4:** Prevoz oseb,
- **Sklop 5:** Prevoz blaga in skladiščenje,
- **Sklop 6:** AV snemanje, obdelava AV materiala, prenos na splet oziroma različne nosilce,
- **Sklop 7:** Tiskanje ter oblikovanje in priprava na tisk,
- **Sklop 8:** Storitve prevajanja,
- **Sklop 9:** Najem fotokopirnih strojev,
- **Sklop 10:** Vrtnarske storitve – aranžma,
- **Sklop 11:** Storitve pravne pomoči v postopku oddaje javnega naročila,
- **Sklop 12:** Storitve povezane z dogodki, ki niso vključene v sklopu 1,
- **Dodatno:** Storitve direktorja paviljona.

Pri javnem naročilu »Podpora delovanju slovenskega paviljona v okviru svetovne razstave EXPO 2020«, ki je bil objavljen 16. 4. 2021, SPIRIT v predpisanem roku ni prejel nobene dopustne ponudbe, zato se je začel postopek neposrednih pogajanj. Pogodba z izbranim izvajalcem, to je podjetjem Riko, pa je bila nato podpisana 8. 9. 2021. V sklopu pogodbe je bilo zagotovljeno vzdrževanje in upravljanje paviljona in kadri (hostese, čistilci, varnostniki, IT-jevcji in vzdrževalci). Sklenjene pogodbe po sklopih:

- izločena sklopa 2 in 3, ki sta vključevala izdelavo uniform za hostese in natakraje ter dobavo razkužil, čistil in sanitarno-higienskega materiala, je bila sklenjena pogodba s podjetjem Riko,

- Za izločen sklop 4 Prevoz oseb za potrebe predstavitve RS na EXPO 2020 je bilo v postopku izbrano podjetje Pure Travel d. o. o.,
- za izločen sklop 5 Prevoz blaga in skladiščenje pa lokalno podjetje v ZAE Danzas AEI Emirates LLC, ki je za slovenski paviljon zagotovilo skladiščenje in prevoz blaga do paviljona.
- Za izločen sklop 10 Vrtnarske storitve – aranžma je bila po ustreznem postopku sklenjena pogodba z lokalnim podjetjem v ZAE, in sicer Bloomimg Bay, FLOWERS & PLANTING TRADING LLC Dubai.
- V sklopu Storitve direktorja paviljona je bilo izbrano podjetje LOBISTIKA d. o. o.

5.4 Javno naročilo za zagotovitev gostinske ponudbe na slovenskem paviljonu

Skladno z načrtom promocije tega obsežnega projekta je bil za potrebe slovenske predstavitve na EXPO 2020 izveden postopek evidenčnega naročila pod št. objave JN5649 za predmet »Storitve priprave in postrežbe hrane za potrebe naročnika na razstavi EXPO Dubaj 2020«, s čimer bi izbrani izvajalec zagotovil zagon in vzpostavitev kuhinje ter pripravo različnih vrst obrokov za raznovrstne dogodke, ki bi se odvijali na paviljonu. Pogodba z izbranim izvajalcem, to je podjetjem Dulcis Gourmet, gostinstvo in trgovina d. o. o., (v nadaljevanju: Dulcis) je bila podpisana 31. 8. 2021.

5.5 Javno naročilo za izvedbo storitev organizacije dogodkov na paviljonu

Skladno z načrtom je bil za potrebe slovenske predstavitve na EXPO 2020 izveden postopek oddaje javnega naročila pod št. objave JN000375/2022 »Storitve izvedbe dogodkov na razstavi EXPO 2020 Dubaj«, s čimer bi izbrani izvajalec zagotovil izvedbo storitev organizacije dogodkov, ki jih je naročnik predhodno predvidel in zajemajo organizacijo majhnih, srednje velikih ter velikih dogodkov, pri čemer so vključeni vsi stroški povezani z izvedbo dogodkov, vsi materialni stroški, stroški kadra in vsi stroški povezani z zahtevami organizatorja. V postopku je bil kot ekonomsko najugodnejši ponudnik izbran izvajalec FM Agencija (v nadaljevanju: FM Agencija), ustvarjamo doživetja in blagovne znamke d. o. o.. Zaradi izrazitega povečanja obsega števila izvedenih dogodkov na slovenskem paviljonu je naročnik naknadno sklenil Aneks št. 1 k Pogodbi za izvedbo storitev organizacije dogodkov v okviru svetovne razstave EXPO 2020.

5.6 Storitve špedicije

Za potrebe kakovostne izvedbe predstavitve RS na EXPO 2020 bila zagotovljena tudi špeditorska podpora, ki je vključevala izvoz izdelkov, opreme in drugih potrebnih rekvizitov ter celovito podporo izvoznikom, transportne storitve in storitve skladiščenja in je bila zaradi številnih neznank na strani gostiteljev Expa, ZAE, in organizatorjev EXPA 2020 ter pandemije covid-19 še posebej zahtevna. Navedene storitve je naročnik po evidenčnem postopku naročil pri podjetju Intereuropa d. d..

5.7 Tematska zasnova slovenske predstavitve na EXPO 2020

RS se je na svetovni razstavi EXPO 2020 predstavljala z geslom »Slovenia. Green and Smart Experience«, s čimer smo poudarjali trajnostno, sodobno in ustvarjalno plat našega značaja. Svetovno javnost se je nagovarjalo z zgodbami o edinstvenem prepletu neokrnjene narave, znanja, inovacij in prebojnega gospodarstva. RS je na EXPO 2020 tako simbolizirala zeleno srce Evrope in obiskovalce nagovarjala z avtentičnimi podobami in vrhunskimi multimedijskimi predstavitevami. Vsebinska zasnova RS na EXPO 2020 je temeljila na dveh ključnih ciljih sodelovanja na tej svetovni razstavi:

- na promociji gospodarskega znanja in
- turističnih potencialov.

To sta dva vsebinska stebra poleg predstavitev potencialov na področjih znanosti, umetnosti, športa ter drugih področij. Vsebinski sklopi na slovenskem paviljonu so bili usklajeni s tematikami,

ki so se istočasno odvijale na drugih paviljonih in v strokovno-poslovnem programu svetovne razstave EXPO 2020 kot celote. Taka umestitev tematik je slovenskim podjetjem, ustanovam in posameznikom, ki so bili del predstavitev na slovenskem paviljonu, omogočila boljši izkoristek priložnosti za predstavitev svojih znanj in rešitev. Posebne izpostavitve pa so bile na slovenskem paviljonu deležne tudi vsebine, povezane z aktivnostmi RS v evropskem prostoru (predsedovanje Svetu Evropske unije) in 30-letnice samostojnosti naše državnosti.

Tabela 6: Vsebinski sklopi slovenske predstavitve:

Zap. št.	Tematski teden	Obdobje
1.	Podnebje in biotska raznovrstnost	01.10. – 16. 10. 2021
2.	Vesolje	17. 10. - 30. 10. 2021
3.	Razvoj mest in podeželja ter pametne zgradbe	31. 10. - 20. 11. 2021
4.	Tovarne prihodnosti in razvoj materialov	21. 11. - 04. 12. 2021
5.	Digitalizacija in umetna inteligenca	05. 12. - 25. 12. 2021
6.	Potovanja, povezovanje in mobilnost	26. 12. - 15. 01. 2022
7.	Trajnostni razvoj, zelene tehnologije in les	16. 01. - 26. 01. 2022
8.	Zdravje in dobro počutje	27. 01. - 16. 02. 2022
9.	Prehrana in kmetijstvo	17. 02. - 05. 03. 2022
10.	Kulturne in kreativne industrije	06. 03. - 19. 03. 2022
11.	Voda	20. 03. - 31. 03. 2022

5.7.1 Priprava programa in vsebine v obdobju do začetka svetovne razstave

Sočasno z gradnjo ter opremljanjem paviljona so stekle tudi vsebinske priprave na predstavitev RS na EXPO 2020. Najobsežnejši sklopi so bili trije:

- **priprava vseh javno-finančnih postopkov izbire izvajalcev** za vsa dela, ki jih ni bilo mogoče realizirati v okviru izvajalske ustanove (oprema paviljona, upravljanje paviljona, program, vsebina, kulinarična podpora ...),
- **priprava vsebinske strukture celotne predstavitve** in z njo povezanih sodelovanj z zunanjimi partnerji;
- **priprava vseh stalnih postavitev in dogodkov na paviljonu.**

Med slednjimi je po kompleksnosti in zahtevnosti izstopala priprava dveh več minutnih videov, namenjenih 360-stopinjski projekciji. Vsebinske priprave na snemanje videov so stekle v drugi polovici leta 2020 in so se intenzivirale konec leta 2020.

Z izbruhom pandemije je bilo potrebno prilagoditi program in vsebine paviljona, pot obiskovalca, s čimer bi bili upoštevani vsi zdravstveni ukrepi, še posebej pri načrtovanju in organiziranju poslovnih in kulturno-umetniških dogodkov ter na tej osnovi prilagoditi obseg organiziranih aktivnosti z možnostjo virtualne predstavitve in virtualnih dogodkov.

Vsebinska zasnova RS na EXPO 2020 je sicer temeljila na dveh ključnih ciljih sodelovanja na tej svetovni razstavi - na promociji gospodarskega znanja in turističnih potencialov, kar se je odražalo tudi v geslu »Slovenia. Green and Smart Experience«, s katerim je RS na EXPO 2020 poudarjala svojo trajnostno, sodobno in ustvarjalno plat našega značaja.

RS kot zeleno srce Evrope je svetovno javnost nagovarjala z zgodbami o edinstvenem prepletu neokrnjene narave, znanja, inovacij in prebojnega gospodarstva. Pri načrtovanju je bila posebna pozornost namenjena tudi slovenskemu predsedovanju Svetu Evropske unije in 30-letnici slovenske samostojnosti. Poleg dnevnega dogajanja na paviljonu in obiska individualnih obiskovalcev smo skupaj s sodelujočimi podjetji, ustanovami, posamezniki in državnimi inštitucijami izpeljali zaokrožen sklop dogodkov:

- poslovne in strokovne forume,
- poslovne predstavitve,
- družabne in kulturno-umetniške dogodke,

- razstave in druge interaktivne stalne postavitve.

Pri zasnovi in izvedbi programa slovenske predstavitve na EXPO 2020 je sodelovala vrsta državnih, regijskih in lokalnih ustanov, podjetij in posameznikov. Njihovo zanimanje za sodelovanje pa je izrazito naraslo po upadu epidemije v februarju 2022. To se je odrazilo v izjemnem porastu števila izvedenih dogodkov in organiziranih obiskov slovenskih obiskovalcev, ki so EXPO 2020 želeli izkoristiti kot dragoceni vir informacij in relevantno platformo za iskanje kakovostih poslovnih stikov.

5.8 Kadrovska organizacija

V začetku leta 2020 so stekle intenzivnejše priprave za pripravo vsebin in izvedbo slovenske predstavitve na EXPO 2020, s čimer so se bližje k dogodku pojavile tudi potrebe po zagotavljanju dodatnih storitev, in sicer tako za pripravo programskih vsebin, promocijo in PR ter izvajanje administrativnih nalog. S tem namenom so bili že v času priprav na Expo angažirani zunanji sodelavci za zagotavljanje naslednjih storitev:

- koordiniranje programskih vsebin in pripravo dogodkov,
- za opravljanje promocijskih storitev, aktivnosti na področju odnosov z javnostmi in organizacije dogodkov v sklopu slovenske predstavitve na EXPO 2020,
- za administrativno-tehnične storitve in pripravo programskih vsebin.

Za čas trajanja same razstave je za vodenje aktivnosti in druge podporne storitve SPIRIT prav tako angažiral več zunanjih ponudnikov, ki so zagotavljali naslednje storitve:

- vodenje projekta EXPO 2020 na sedežu agencije,
- organizacija in koordinacija programa na sedežu agencije,
- vodenje programa na slovenskem paviljonu v Dubaju,
- PR storitve za slovenski paviljon v Dubaju,
- vodenje B2C programa na slovenskem paviljonu v Dubaju,
- vodenje B2B programa na slovenskem paviljonu v Dubaju,
- vodenje B2B programa na slovenskem paviljonu v Dubaju,
- koordinacija logistike za slovenski paviljon v Dubaju,
- administrativne storitve na slovenskem paviljonu v Dubaju,
- fotografske storitve za slovenski paviljon v Dubaju,

Za ekipo, ki je bila v Dubaj napotena 17. 9. 2021 in je na lokaciji ostala 7 mesecev, je SPIRIT organiziral nastanitev v stanovanjskem naselju EXPO Village, ki se je nahajalo tik ob vhodu na EXPO 2020. Prav tako je bilo za ekipo s strani agencije zagotovljeno obvezno lokalno zdravstveno zavarovanje, predpogoj za izdajo rezidenčnih vizumov v ZAE, ki so bili potrebni za delo na EXPO. Pod sponzorstvom slovenskega paviljona je bilo sicer za zaposlene na EXPO 2020 skupno izdanih 16 rezidenčnih vizumov in 8 delovnih vizumov (vključno predstavniki STO, Dulcis in FM Agencija).

Tabela 7: Kadrovska struktura delovanja na slovenskem paviljonu v Dubaju:

Zap. št.	Naziv DM	Ime uslužbenca	Način napotitve
1	Generalni komisar	Matic Volk	Zaposlitev na Veleposlaništvu RS v Abu Dhabiju
2	Direktor Paviljona	Jurček Žmauc	Pogodba v okviru upravljanja in vzdrževanja paviljona, dodatni sklop
3	Poslovni sekretar ter vodja regijskih predstavitev	Iris Pšunder	Pogodba SPIRIT
4	PR in marketing	Amadeja Kavšek	Pogodba SPIRIT
5	Vodja programa in komunikacije s SPIRIT-om	Nataša Hribernik	Pogodba SPIRIT
6	Poslovne dejavnosti – delegacije	Judita Mohr Žerdin	Pogodba SPIRIT
7	Poslovne dejavnosti – mednarodno	Marko Limbek	Pogodba SPIRIT

8	Poslovne dejavnosti – podjetja	Gorazd Skrt	Pogodba SPIRIT
9	Vodja logistike in protokola	Petra Tolja	Pogodba SPIRIT
10	IT podpora	Matej Šarf	V okviru javnega naročila podpore delovanju slovenskega paviljona
11	STO ter storitve fotografiranja	Patrik Vašl	Pogodba STO
12	STO	Miha Markelj	Pogodba STO
13	Vodja dogodkov	FM Agencija	V sklopu javnega naročila za izvedbo storitev organizacije dogodkov na paviljonu
14	Vodja catering storitev	Milan Arsič	V sklopu javnega naročila za zagotovitev gostinske ponudbe na slovenskem paviljonu
15	Vodja promotorjev, varnostnikov ter čisticev	Lara Lahoud	V okviru javnega naročila podpore delovanju slovenskega paviljona

6. AKTIVNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE V ČASU SVETOVNE RAZSTAVE EXPO 2020

Svetovna razstava EXPO 2020 je potekala šest mesecev, in sicer od 1. oktobra 2021 do 31. marca 2022. Vsak dan v tednu je bila odprta med 10:00 in 22:00 uro, obrati s komercialno dejavnostjo na področju gostinske ponudbe pa še nekoliko dlje.

Slovenska ekipa, ki je na paviljonu skrbela za program, poslovne in turistične dejavnosti ter nemoteno delo na paviljonu je štela 14 oseb, ki so na paviljonu delali skladno z urnikom, ki ga je določilo vodstvo slovenskega paviljona. Poleg njih je vsako izmeno na paviljonu delalo še 8 promotorjev, 4 čistilci, prav toliko varnostnikov ter ekipi, ki ta skrbela za gastronomsko ponudbo v drugem nadstropju paviljona in organizacijo dogodkov.

Slovenski paviljon si je v šestih mesecih ogledalo nekaj manj kot milijon obiskovalcev, kar je v povprečju pomenilo nekaj manj kot 5.000 obiskovalcev dnevno. EXPO 2020 je potekal v času pandemije Covid-19, zato so se vse države morale držati smernic organizatorja, s katerimi se je preprečevalo širjenje, kar je med drugim pomenilo tudi maksimalno mejo števila obiskovalcev, ki so lahko naenkrat vstopili v posamezni prostor. Glede na kapacitete je bilo število 5.000 dnevnih obiskovalcev tudi zgornja meja slovenskih zmogljivosti.

Obiskovalci so v okviru obiska slovenskega paviljona izpolnili tudi anketo glede občutkov, ki so jih ob obisku paviljona prevevali. Po zaključku svetovne razstave EXPO 2020 je bilo ugotovljeno, da je bila povprečna ocena obiska skozi šest mesečno predstavitev sicer 8.3/10.

6.1 Komuniciranje z mediji

Komuniciranje z javnostjo se je pričelo že skoraj leto dni pred dogodkom, intenziviralo pa v zadnjih mesecih pred pričetkom in v času same svetovne razstave EXPO 2020.

Prvi pomembnejši dogodek, o katerem so poročali mediji, se je odvil 26. januarja 2021, ko je minister Zdravko Počivalšek, v okviru uradnega obiska v ZAE slovesno prevzel paviljon RS na prizorišču svetovne razstave EXPO 2020 v upravljanje.

15. junija 2021 je bila na temo udeležbe RS na EXPO 2020 organizirana novinarska konferenca, na katero so se širši javnosti in medijem so se predstavile priložnosti, program, napovedi in želje sodelovanja na najstarejši svetovni razstavi EXPO 2020.

Od začetka do konca svetovne razstave EXPO 2020 so o slovenski udeležbi na največji svetovni razstavi poročali vsi slovenski nacionalni mediji, med njimi STA, TV Slovenija, Radio Slovenija, 24ur, Delo, Dnevnik, Večer, siol.net ... Večina medijev je slovenski paviljon tudi obiskala in na terenu posnela številne prispevke, veliko zanimanja pa je bilo tudi med tujimi mediji (TV Dubai, Expo TV, Sky news, Abu Dhabi TV, Business radio, Starfm radio, CNN, Khaleej Times itd.), ki so se udeležili dogodkov na slovenskem paviljonu in o njih poročali.

Objav v tujih medijih smo zabeležili več kot 50. Tuje medije so najbolj zanimale vsebine, povezane s trajnostnimi praksami slovenskih podjetij, z zunanjim izgledom paviljona – zeleno steno, leseno

streho, vodo, pritegnile pa so jih tudi video vsebine živali kot so medved in pa čebele. Zanimanje so izkazovali nad slovensko neokrnjeno zeleno pokrajino, gozdovi, trajnostnim turizmom.

6.2 Program na slovenskem paviljonu

Program slovenske predstavitve na svetovni razstavi EXPO 2020 je temeljil na dveh predpostavkah: da izpostavimo slovenske gospodarske in turistične potenciale in odpremo vrata na trge, ki jih je EXPO 2020 primarno naslavljal (Bližnji vzhod, Azija, Afrika).

Osrednje geslo svetovne razstave v Dubaju je bilo: »Povezovanje idej za prihodnost«. Vsebinsko so se države predstavljale znotraj treh krovnih tematik: priložnosti, mobilnost in trajnost. RS je bila del držav v trajnostnem sektorju EXPO 2020, kar je nakazoval skupni imenovalec vsebine našega programa, čigar krovni slogan je bil: »Slovenia. Green Smart Experience«.

Poleg navedenih tematik pa je bila na slovenskem paviljonu posebna pozornost namenjena tudi slovenskemu predsedovanju Svetu Evropske unije in 30-letnici slovenske samostojnosti.

Poleg dnevnega dogajanja na paviljonu in obiska individualnih obiskovalcev smo skupaj s sodelujočimi podjetji, ustanovami, posamezniki in državnimi inštitucijami izpeljali zaokrožen sklop dogodkov:

- poslovne in strokovne forume,
- poslovne predstavitve,
- predstavitve turističnih potencialov,
- družabne in kulturno-umetniške dogodke in
- razstave in druge interaktivne stalne postavitve.

Pri zasnovi in izvedbi programa slovenske predstavitve na EXPO 2020 je sodelovala vrsta državnih, regijskih in lokalnih ustanov, podjetij in posameznikov. Njihovo zanimanje za sodelovanje pa je izrazito naraslo po upadu epidemije v februarju 2022. To se je odrazilo v izjemnem porastu števila izvedenih dogodkov in organiziranih obiskov slovenskih obiskovalcev, ki so želeli EXPO 2020 izkoristiti kot dragoceni vir informacij in relevantno platformo za iskanje kakovostnih poslovnih stikov.

6.3 Sodelovanje z organizatorjem EXPA in drugimi državami udeleženkami EXPA

Organizator svetovne razstave EXPO 2020 je v sodelovanju z vsemi državami udeleženkami pripravil širok program poslovnih konferenc, okroglih miz in drugih dogodkov t. i. »Programa za ljudi in planet«, ki so se zvrstili skladno s tematskimi tedni in vsebinami, predvidenimi za obravnavo tekom šestih mesecev trajanja svetovne razstave. RS je bila povabljen k aktivnejšemu sodelovanju z govorniki in v soorganizacijo 15 dogodkov. Po drugi strani je RS v prvih mesecih svetovne razstave EXPO 2020 tudi predsedovala Svetu EU. RS se je kot predsedujoča Svetu EU odločila za aktivnejše sodelovanje pri programu praznovanja Dneva Evrope na EXPO 2020, ki je potekal 23. oktobra 2021.

6.4 Vladne delegacije na svetovni razstavi EXPO 2020

Slovenski paviljon v Dubaju je v času EXPA 2020, poleg skoraj milijona obiskovalcev, 34 poslovnih delegacij ter skoraj 600 podjetij obiskalo tudi 18 visokih političnih predstavnikov, skupaj z delegacijami iz ministrstev.

Minister Zdravko Počivalšek je EXPO 2020 z delegacijo obiskal dvakrat. Prvič ob otvoritvi slovenskega paviljona, drugič pa ob slovenskem nacionalnem dnevu, 8. februarja 2022. Ob prvem obisku oktobra 2021 je bil minister slavnostni govorec na poslovnem forumu z naslovom "Slovensko zeleno in krožno gospodarstvo" ter na sami otvoritvi paviljona, drugič pa je bil slavnostni govorec na osrednjem dogodku v čast slovenskemu nacionalnemu dnevu na trgu All Wasl ter na dogodku na slovenskem paviljonu.

V drugi polovici meseca oktobra 2021 je slovenski paviljon obiskal državni sekretar na MGTŠ Simon Zajc. Simon Zajc je bil slavnostni govorec tako v okviru nacionalnega dne EU, katerega del se je odvijal na slovenskem paviljonu, in ko je slovenski paviljon obiskal tudi Margaritas

Schinas, Evropski komisar za promocijo evropskega načina življenja, kot tudi poslovnem forumu na temo "Vesoljske tehnologije – slovenska podjetja kot inovativni in prebojni nišni igralci v vesoljskem sektorju", ki ga je obiskala, in imela tudi nagovor, predsednica UNOOSA (UN Office for Outer Space Affairs) Simonetta di Pippo.

V oktobru 2021 je EXPO 2020 obiskala še državna sekretarka na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Mateja Ribič, ki je sicer sodelovala na poslovnem forumu na ženskem paviljonu z naslovom "Ženske in njihovo napredovanje v karieri: »kako v celoti izkoristiti človeški potencial«.

Tudi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Jože Podgoršek je z delegacijo slovenski paviljon obiskal dvakrat. Prvič se je na paviljonu srečal z organizatorji hortikulturnega EXPA, na slovenskem paviljonu je sodeloval na predstavitvi najnovejšega projekta v Dubaju na temo prehranske industrije t. i. "Food tech Valley". Svoj prvi obisk je zaključil kot slavnostni govorec na forumu o naslavljanju globalnih izzivov podeželja s pametnimi vasmi, ki ga je na EXPO 2020 organiziral evropski poslanec Franc Bogovič. Ob svojem drugem obisku je minister Jože Podgoršek z delegacijo na slovenskem paviljonu sodeloval kot slavnostni govorec na poslovnem forumu z naslovom "Prehrana in kmetijstvo".

Naslednji ministrski obisk je bil na začetku novembra 2021 s strani ministra za digitalno preobrazbo Marka Borisa Andrijaniča z delegacijo. V okviru obiska slovenskega paviljona ter EXPA 2020 je minister Andrijanič sodeloval na dveh forumih. Na slovenskem paviljonu kot slavnostni govorec na forumu z naslovom "Pametna mesta prihodnosti", na EXPU 2020 pa v okviru 18. svetovnega srečanja in razstave IRF na forumu z naslovom "Transport in logistika po pandemiji Covida-19".

Dvakrat je slovenski paviljon obiskal tudi državni sekretar na MGTŠ Andrej Čuš, ki je ob svojem prvem obisku sodeloval na poslovnem forumu, ki ga je organizirala Latvija, z naslovom: "Poslovni forum UAE-Latvija", drugič pa na poslovnem forumu na slovenskem paviljonu na temo " Les - trajnostni material prihodnosti - Fit for 55".

V začetku decembra je EXPO 2020 obiskal minister za javno upravo Boštjan Koritnik z delegacijo. Minister je na slovenskem paviljonu kot slavnostni govorec nastopil na dveh dogodkih, na poslovnem forumu, na katerem so udeleženci govorili o pomembnosti obdelave podatkov za boljše življenje in poslovanje, ter v okviru poslovnega dogodka podjetja Ineor d. o. o.

V okviru delegacije Koroške je decembra EXPO 2020 obiskala še državna sekretarka na MGTŠ mag. Polona Rifelj, ki je imela nagovor na poslovnem forumu, na katerem so se predstavljale poslovne in turistične priložnosti Koroške.

V prvih dneh po novem letu je na EXPO 2020 prišel minister za infrastrukturo Jernej Vrtovec z ekipo. Minister je bil slavnostni govorec na poslovnem forumu imenovanem "Dnevi slovenske logistike".

Minister MZEZ dr. Anže Logar je, podobno kot minister Zdravko Počivalšek, EXPO 2020 obiskal v okviru slovenskega nacionalnega dne, 8. februarja 2022. Minister je bil slavnostni govorec na dogodku na slovenskem paviljonu v okviru slovenskega nacionalnega dne ter član ožje slovenske delegacije v okviru slovenskega nacionalnega dne.

V zadnjih dneh meseca februarja 2022 je slovenski paviljon obiskal minister za notranje zadeve Aleš Hojs z delegacijo, v začetku marca 2022 pa minister za okolje in prostor Andrej Vizjak z delegacijo, ki se je na slovenskem paviljonu srečal z estonskim ministrom za okolje Erkom Savisaarjem. Minister za okolje in prostor je vodil tudi gospodarsko izhodno delegacijo MZEZ ob obeležitvi svetovnega dneva vode OZN, 22. marca.

Nekaj dni kasneje je državni sekretar na ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport (v tedaj MIZŠ, sedaj MVZI, v nadaljevanju: MVZI) Mitja Slavinec slovenski paviljon obiskal v okviru poslovnega foruma, ki ga je organizirala delegacija Jugovzhodne regije in se je nanašal na "Pomembnost ekonomskega in izobraževalnega razvoja regije". V sklopu obiska državnega sekretarja Mitje Slavinca je bil na paviljonu organiziran tudi avdio - video sestanek s predstavniki Univerze v Nevadi.

V tistem času je v okviru uradnega obiska ZAE slovenski paviljon obiskal tudi Evropski komisar za krizno upravljanje Janez Lenarčič, ob zaključku svetovne razstave je slovenski paviljon obiskal še predsednik Državnega zbora Igor Zorčič, ki je imel slavnostni govor na zaključnem dogodku na slovenskem paviljonu.

6.5 Poslovni del programa slovenske predstavitve na EXPO 2020

Poslovni program je bil izjemno razpoznaven element slovenskega paviljona in eden temeljev njegovega delovanja. Prav izredno močan poslovni del – in velika prisotnost podjetij je bila tudi velika sprememba v primerjavi s prejšnjimi svetovnimi razstavami, ki se jih je udeležila RS.

RS je svojo tokratno strategijo nastopa na EXPU 2020 zastavila predvsem na poslovnem delu in iskanju poslovnih priložnosti za slovenska podjetja, ki so se predstavljala na našem paviljonu, kot tudi za tista, ki so svetovno razstavo in slovenski paviljon obiskala v sklopu poslovnih delegacij. SPIRIT je slovenskim podjetjem pripravil različne poslovne pakete, preko katerih so se lahko individualno predstavljala na EXPU 2020.

Poslovna paketa »business to customer« (B2C) in »business to business« (B2B) sta potekala vsak po teden dni in sta bila vredna 5.000 oz. 10.000 EUR, medtem ko so bili individualni paketi dražji ter so bili prilagojeni glede na potrebe posameznega podjetja. V skupnem seštevku je bilo prodanih 87 paketov, od tega 39 podjetniških in 45 poslovnih paketov, prav tako so imela 3 podjetja individualne prilagojene pakete. Skupni vrednost prodanih paketov je znašala 738.000 EUR. SPIRIT je skupaj z gospodarskimi in ostalimi organizacijami, na primer s Slovenskim podjetniškim skladom (v nadaljevanju: SPS) in STO organiziral 34 poslovnih delegacij, na poslovnem področju pa je bilo skupaj organiziranih 98 dogodkov.

Tabela 8: Seznam gospodarskih delegacij v organizaciji gospodarskih združenj:

Zap. št.	Organizator	Št. delegacij	Št. podjetij v delegacijah
1.	Slovenski poslovni klub (SBC)	1	32
2.	Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS)	2	26 (12+14)
3.	Združenje manager (ZM)	2	31 (15+16)
4.	Gospodarska zbornica Slovenije (GZS)	6	123
5.	MZEZ	1	10
SKUPAJ		12	222

Skupaj s poslovnimi paketi, ki jih je podjetjem ponudil SPIRIT, se je na tokratnem EXPO 2020 predstavilo skoraj 600 slovenskih podjetij.

Poslovni forumi ter drugi dogodki namenjeni poslovnim javnostim s ciljem mreženja ter mednarodnega povezovanja so bili dobro obiskani. Večino delegacij je bilo izpeljanih v sodelovanju z gospodarskimi partnerji, torej GZS, OZS, SBC in ZM, prav tako pa je na turističnem področju veliko pripomogel STO. V šestih mesecih svetovne razstave je bilo na slovenskem paviljonu organiziranih skoraj 200 dogodkov, od tega 98 poslovne narave, ki se jih je skupaj udeležilo 3.390 obiskovalcev - 1.767 Slovencev (52%) ter 1.632 tujih gostov (48%).

Slovenska podjetja, ki so se predstavljala v okviru poslovnih paketov, so imela nekaj manj kot 500 poslovnih srečanj s potencialnimi partnerji iz ZAE ter številne virtualne dogodke, nemalokrat pa so jih lokalna podjetja ali organizacije povabile tudi na sedeže svojih podjetij.

Tabela 9: Demografski podatke obiskovalcev 38-ih poslovnih dogodkov:

Zap. št.	Država	Število udeležencev
1.	ZAE	247
2.	Srbija	60
3.	Indija	31
4.	Slovaška	28
5.	Malezija	27

6.	Madžarska	19
7.	BiH	18
8.	Estonija	16
9.	Mehika	14
10.	Italija	13
11.	Saudova Arabija	11
12.	Čile	9
13.	USA, Kuvajt	8

V sodelovanju s SPS-om so bila podjetja, ki so se EXPO 2020 udeležila preko poslovnih paketov upravičena do koriščenja poslovnih vavčerjev.

Za **udeležbo na mednarodnih forumih** v tujini je bilo odobrenih 58 vavčerjev v skupnem znesku 261.300,00 EUR. Za **gospodarske delegacije v tujini** pa so bili odobreni 204 vavčerji v skupnem znesku 289.015,70 EUR. Skupaj je tako vlogo za pridobitev vavčerja v okviru nastopa na EXPU 2020 oddalo **262 podjetij** v skupnem znesku **550.315,70 EUR**.

Eden ključnih delov poslovnega programa je bilo tako povezovanje slovenskih podjetij s potencialnimi poslovnimi partnerji, ki so jih gostili ostali paviljoni ter zagotavljanje ustrezne podpore za naše dogodke. Da bi nam to uspelo, se je ravno na pobudo RS vzpostavil seznam s kontakti udeležencev in zunanjih poslovnih subjektov, preko katerega so se države dnevno obveščale o poslovnem dogajanju ter priložnostih na tem področju.

SPIRIT je za potrebe zagotavljanja ustrezne poslovne podpore našim podjetjem in delegacijam sklenila pogodbo s svetovalnim podjetjem The Corporate Group iz Dubaja. Podjetje je v šestih mesecih zagotavljalo poslovne kontakte in bilo v veliko pomoč in oporo pri povezovanju z lokalnim in regionalnim gospodarstvom.

6.6 Predstavitev turističnega potenciala v okviru slovenske predstavitve na EXPU 2020

Turizem je poleg gospodarstva predstavljal drugi najpomembnejši element predstavitve RS na EXPO 2020. V največji meri so za promocijo turizma na paviljonu tako za splošno kot poslovno javnost skrbeli predstavniki STO v sodelovanju s SPIRITO-m ter predstavniki različnih regij, destinacij kot tudi posameznimi turističnimi ponudniki in agencijami.

S strani STO je bil zato na paviljonu vseh 182 dni odprtja stalno prisoten najmanj en predstavnik, ki je obiskovalcem podajal vse potrebne informacije. V povprečju se je tam zglasilo okrog 4.000 obiskovalcev dnevno, med katerimi je bilo dnevno okrog 5 do 10 predstavnikov poslovne javnosti, medijev ali vplivnežev. Skupno je bilo na ta način zbranih preko 250 kontaktov turistične poslovne javnosti. Zgolj za poslovno javnost na področju turistične dejavnosti smo organizirali tudi 4 delavnice.

Za namen turistične promocije so se tekom celotnega dogajanja na paviljonu predvajali tudi predstavitveni posnetki, ki jih je pripravil STO, ob obisku makro regij oziroma posameznih destinacij pa se je za njihove potrebe tovrstna promocija ustrezno prilagodila. Vseskozi pa so se obiskovalcem delila promocijska gradiva, s katerimi smo predstavljali RS kot turistično destinacijo in državo, ki jo je vredno obiskati.

6.7 Predstavitev slovenskih regij na EXPU 2020

Zgodbe slovenskih regij smo na EXPU 2020 predstavili v petih časovnih sklopih, sledeč makro razporeditvi regij STO-ja. Vsebina nastopov je bila v domeni nosilca regijske predstavitve (razvojne agencije, lokalne turistične organizacije ali občine) ter v koordinaciji SPIRIT-a in STO-ja. Vsebina je bila zastavljena tako, da je smiselno nadgrajevala program na slovenskem paviljonu in je sovpadala s tematsko vsebino EXPO 2020. V sklopu regijskih predstavitev je na slovenskem paviljonu nastopilo in drugače sodelovalo skupaj več kot 200 regijskih predstavnikov – županov različnih občin, predstavnikov razvojnih agencij, zavodov za turizem, ipd.

Tabela 10: Predstavitev slovenskih regij na EXPO 2020:

Zap št	Ime regijske delegacije	Nosilec delegacije	Datum
1.	Mestna občina Maribor	Mestna občina Maribor	22.10.2021 – 26.10. 2021
2.	Osrednjeslovenska regija	Zavod za turizem Ljubljana in Regijska razvojna agencija Ljubljanske regije (RRALUR)	27.10.2021 – 6.11.2021
3.	Alpska regija	Zavod za turizem Bohinj	21.11.2021 – 25.12.2021
4.	Delegacija gospodarstvenikov Koroške regije	Regionalna razvojna agencija (RRA) Koroška	8.12.2021 – 11.12.2021
5.	Mestna občina Ljubljana	Zavod za turizem Ljubljana in RRALUR	9.1.2022 – 16.1.2022
6.	Mediterransko-kraška regija	Zavod za turizem Portorož	30.1.2022 – 23.2.2022
7.	Termalno-panonska regija	Skupnost slovenskih naravnih zdravilišč	24.2.2022 – 22.3.2022
8.	Mestna občina Celje	Zavod za turizem Celeia in Tehnopark Celje	11.3.2022 – 16.3.2022
9.	Delegacija županov Jugovzhodne regije	Razvojni Center Novo mesto	18.3.2022 – 22.3.2022

Mestna občina Maribor je na slovenskem paviljonu organizirala investicijsko konferenco »Invest in Maribor«, na osnovi katere so nekaj dni kasneje tudi podpisali pogodbo o trajnostnem sodelovanju z Malezijo. V pritličju paviljona so v času predstavitve postavili leseno inštalacijo najstarejše vinske trte, ki je ostala na paviljonu vse do konca svetovne razstave EXPO 2020. Preko virtualnih očal pa so prikazali zgodbo in zgodovino vinske trte skozi oči same trte.

Predstavitev Osrednjeslovenske regije je potekala od 27.10.2021 do 6.11.2021, z aktivacijo naslednjih rekvizitov na Trgu Evrope:

- NEUROPITNIK, pitnik z vodo, ki si jo je udeleženelec natočil z močjo misli,
- Pametne regije & trajnostna mobilnost: vadbena kolesa, ki pretvarjajo energijo: na zaslonu: virtualni sprehod po Osrednjeslovenski regiji,
- Replika najstarejšega kolesa z VR očali: digitalizirana zgodovina kolesa,
- VR očala: digitalizacija Plečnikovih del.

Osrednjeslovenska regija se je predstavila še enkrat, v terminu od 9.1.2022 do 16.1.2022, ko so postavili enake rekvizite kot v prvem terminu, hkrati pa so, v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo Slovenije, na paviljonu razstavili Čebelo velikanko – 3D model avtohtone čebele kranjice. Ob čebeli sta bila postavljena še dva lesena totema – čebela in medved, slednji kot rekvizit kočevskega dela osrednjeslovenske regije.

Gospodarska delegacija predstavnikov slovenskega turističnega gospodarstva Alpske regije, v organizaciji STO se je predstavila z osrednjim dogodkom B2B turistično delavnico »Alpska Slovenija«, skupaj s predstavniki lokalnih turističnih operaterjev in turističnih agentov. Alpska regija se je predstavila z rekvizitom simulacije smučarskih skokov v Planici in nastopom folklorne skupine v pritličju slovenskega paviljona. V sklopu Alpske regije sta paviljon obiskali tudi delegaciji gospodarstvenikov Koroške regije in Gorenjske regije.

Koroška regija se je na slovenskem paviljonu predstavila z dogodkom »Koroška vas preseneti«, kjer so predstavili turistične destinacije, kot tudi investicijske priložnosti na Koroškem. Gostja foruma je bila državna sekretarka na MGTŠ mag. Polona Rifelj. Delegacija Koroške je štela 8 županov, predstavnike regije ter 17 predstavnikov koroškega gospodarstva. Podjetje Perger 1757, ki je bilo del delegacije je za obiskovalce slovenskega paviljona izvedlo delavnico izdelave medenjakov.

Mediterransko-kraška regija je predstavila skupno animacijo predstavitve Zelenega Krasa, Brd, Nove Gorice, Vipave in obale z nosilcem Zavodom za turizem Portorož in je bila zastavljena kot multimedijška produkcija, ki je združevala video vsebine, avtentično glasbo ter glasbo, petje in ples umetnice Tjaše Fajdiga.

Prav tako je v obdobju predstavitve Mediteransko-kraške regije STO izvedel obisk osrednje gospodarske delegacije predstavnikov slovenskega turističnega gospodarstva. Osrednji dogodek obiska je bil B2B osrednja turistična delavnica s predstavniki lokalnih turističnih operaterjev in turističnih agentov. Delavnica je sicer potekala na lokaciji izven EXPO 2020, sledil ji je tudi obisk slovenskega paviljona.

Termalno – panonska regija, ki je bila predstavljena v času EXPO 2020 tematike voda, je svojo predstavitev naredila s pokušino slovenske naravne mineralne vode Radenske na t. i. »vodnem pultu«. Obenem so v času predstavitve delili promocijsko darilo (razpršilo s slovensko termalno vodo). STO je v tem obdobju opravila tudi B2B delavnico s predstavniki lokalnih turističnih operaterjev in turističnih agentov. Posebej pa so svoje predstavitve in animacije opravili še destinacija Jeruzalem, Zavod za turizem Šaleške doline, EXPANO Murska Sobota in Dvorec Rakičan.

V obdobju predstavitve Termalno – panonske regije je slovenski paviljon gostil delegacijo županov Jugovzhodne regije, katere nosilec predstavitve je bil Razvojni Center Novo mesto. Razvojni center Novo mesto je v poslovnem središču organiziral forum z naslovom »Uspešno gospodarstvo in zavezanost k odličnosti je tisto kar lahko ponudimo svetu«. Gost foruma je bil državni sekretar na MVZI Mitja Slavinec. Delegacijo je sestavljalo 15 oseb, vse od županov in glavnih predstavnikov regije. V showroomu so se predstavili tudi na interaktiven način in sicer z virtualnim doživetjem dolenske zidanice.

V obdobju predstavitve Termalno – panonske regije se je predstavila Mestna občina Celje, ki je svojo predstavitev zasnovala na viteški animaciji v pritličju slovenskega paviljona. Med nastopi vitezov so postregli obiskovalcem pogačo, kot prikaz srednjeveških in tudi slovenskih jedi. Na glavnem ekranu so imeli kratko predstavitev Celja, kot mesta grofov ter Tehnoparka Celje. V času, ko vitezi niso imeli programa, je Tehnopark Celje predstavil svojo interaktivno vsebino za otroke.

6.8 Slovenski nacionalni dan

RS je svoj nacionalni dan na svetovni razstavi Expo v Dubaju praznovala 8. 2. 2022.

Uradna slovesnost je potekala na osrednjem prizorišču Expa, Al Wasl in sta se je v imenu RS udeležila minister MGTŠ Zdravko Počivalšek in minister MZEZ Anže Logar. Iz strani ZAE sta bila prisotna Sheikh Nahyan bin Mubarak Al Nahyan, vodja Ministrstva za kulturo, mladino in socialni razvoj ZAE in njena ekselenca Hessa Bint Essa Buhumaid, ministrica za razvoj lokalnih skupnosti ZAE.

V umetniškem sporedu so po osrednjih nagovorih nastopili vokalna zasedba Jazzva, harmonikar Marko Hatlak, operna solistka Tajda Jovanović, Akademsko folklorna skupina France Marolt in recitator Isaak Hrovatin, ambasador evropske prestolnice kulture GO! Nova Gorica * Gorizia.

Sledil je osrednji sprejem na paviljonu, za Slovence, ki živijo in delujejo v ZAE, predstavnike slovenskih podjetij ter druge goste. Osrednjemu sprejemu je sledil koncert na trgu Al Wasl za vse obiskovalce Expa: program je sestavljal slovenske ljudske pesmi ter pesmi nekaterih sodobnih glasbenih ustvarjalcev, nastopali so vokalna zasedba Jazzva, harmonikar Marko Hatlak, operna solistka Tajda Jovanović in Akademsko folklorna skupina France Marolt.

Z namenom doseganja večje prepoznavnosti je bilo praznovanje slovenskega nacionalnega dne razširjeno na večdnevni niz dogodkov med 4. in 9. februarjem. Program je obsegal:

- pokušine slovenskih jedi »Okusi Slovenijo«,
- folklorne in glasbene nastope v izvedbi Akademsko folklorne skupine France Marolt, vokalne skupine Jazzva ter harmonikarja Marka Hatlaka,
- večerni sprejem na slovenskem paviljonu za komisarje držav udeleženk Expa pred slovenskim nacionalnim dnevom na Expo 2020 7. februarja 2022,
- poslovna konferenca Slovenske turistične organizacije, kjer so strokovni javnosti ter turističnim agentom predstavili priložnosti sodelovanja z makroregijo Mediteranska Slovenija.

7. UČINKI SLOVENSKE PREDSTAVITVE NA EXPO 2020

RS je na svetovni razstavi EXPO 2020 izpeljala eno največjih celostnih predstavitev v zgodovini, s čemer so se postavili kvalitetni temelji ta dolgoročno pozicioniranje v tem okolju.

ZAE so imeli možnost spoznati RS skozi prizmo kot je do sedaj še niso spoznali, na drugi strani pa so številna slovenska podjetja pridobila dragocene izkušnje ter občutek poslovanja na trgih bližnjega vzhoda.

RS je na Expo 2020 uspela opozoriti nase kot trajnostna ter hkrati visoko tehnološka in inovacijska država, ki zna skrbeti za okolje. To se je prezentiralo tudi preko paviljona ter dobave oz. najema okoljsko manj obremenjujoče opreme za slovenski paviljon. Tako so se uporabljali stoli podjetja Donar, ki so iz recikliranih materialov, ter pitniki "myWater", ki so narejeni iz slovenskega lesa in predstavljajo trajnostno in ekonomično alternativo ustekleničeni vodi.

EXPO 2020 je prispeval k povečanju prisotnosti slovenskih izdelkov in storitev tako na trgu ZAE kot na svetovnem trgu, obenem pa se je uspešno izpeljala promocija RS kot turistične destinacije. Več kot 100 poslovnih dogodkov in vzpostavljen Showroom, kjer so se tekom 6 mesecev predstavljala podjetja, pa je še dodatno prispevalo k povečanju prisotnosti slovenskih izdelkov in storitev tako na trgu ZAE kot drugje.

7.1 Neposredni učinki slovenske udeležbe na EXPO 2020

Slovenski paviljon v Dubaju je v času EXPA 2020 obiskalo skoraj milijon obiskovalcev, ob tem pa je paviljon gostil tudi:

- 34 delegacij,
- skupno skoraj 600 podjetij (poslovni paketi, delegacije, individualni obiski, dogodki...),
- številne turistične predstavitve in predstavitve regij,
- 18 visokih političnih predstavnikov,
- Številne druge visoke goste.

Predstavitev RS na Expo 2020 je bila uspešna tudi preko merjena neposrednih učinkov slovenske udeležbe. V času Expa 2020 je na slovenskem paviljonu preko poslovnih paketov skupaj neposredno sodelovalo 369 podjetij, od tega 87 preko poslovnih paketov ter 222 preko sodelovanja v poslovnih delegacijah.

Za njih je bilo organiziranih 98 poslovnih dogodkov, katerih se je udeležilo 3.399 obiskovalcev, od tega 1.767 Slovencev (52%) ter 1.632 tujih gostov (48%). Dogodki so prinesli 6 konkretnih dogovorov, v okviru poslovnih delegacij pa so imel podjetja skupaj 1155 poslovnih stikov.

7.1.1 Neposredni dogovori kot posledica sodelovanja na Expo 2020:

- I. podjetje Robotina je pričelo z direktno distribucijo v ZAE,
- II. podjetje Lotrič Meroslovje podpisalo pogodbe z lokalnim partnerjem v Saudovi Arabiji,
- III. podjetje Magnet Design in Klub Ambienti so podpisali pogodbo za delo v Saudovi Arabiji, obenem pa so naredili pomembne korake pri vstopanju na trg ZAE,
- IV. Občina Maribor je podpisala pismo o nameri z Malezijo,
- V. Primorska gospodarska zbornica je podpisala pogodbo z The Corporate Group iz Dubaja,
- VI. vse tri knjige ArtContacta so bile vključene v zbirko Expo World Museum, kar ima za posledico, da s partnerji že pripravljajo dva medijska ter knjižna projekta.

7.1.2 Neposredna letalska povezava RS - ZAE

Statistični podatki letalskega prevoznika flydubai kažejo, da je letalska povezava med Dubajem in Ljubljano v povprečju zasedena okoli 70%, ob tem pa je na vrhuncu sezona vzpostavljena petkrat tedensko. Rezultati zasedenosti omenjene linije med in tudi po zaključku svetovne razstave EXPO 2020 kažejo na to, da obstaja dolgoročni potencial za ohranitev omenjene letalske povezave.

7.1.3 Poslovno sodelovanje RS – ZAE

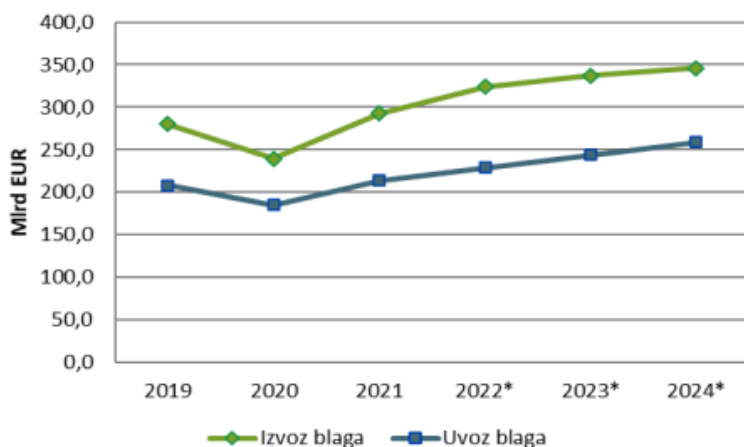
Poslovno sodelovanje med RS ter ZAE se v zadnjem obdobju vseskozi povečuje, največji skok pa je doživelo v letu 2021. Izvoz v ZAE je bil v letu 2022 tako rekorden in je znašal 119 mio EUR. V primerjavi s predhodnim letom se je povečal za 35.3 %, medtem ko se je uvoz v RS v letu 2022 povečal za 61.7% in je znašal 40 mio EUR. Kazalniki kažejo na rast poslovnega sodelovanja med RS ter ZAE tudi v 2023.

Tabela 11: Poslovno sodelovanje RS – ZAE (2018-2022):

Leto	UVOZ		IZVOZ	
	Vrednost (v .000)	St. rast	Vrednost (v .000)	St. rast
2018	81.890	3,3	3.227	-21,1
2019	74.580	-8,9	7.544	133,8
2020	80.326	7,7	2.458	-67,4
2021	88.017	9,6	25.276	928,3
2022	119.088	35,3	40.871	61,7

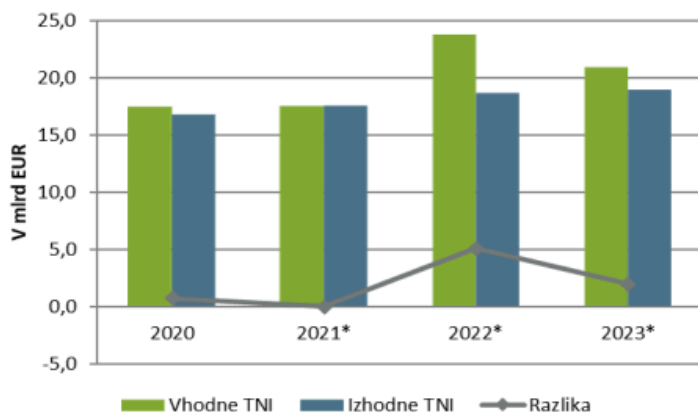
Vir: Izvozno okno

Graf 1: Gibanje izvoza in uvoza blaga 2019 - 2024 med RS in ZAE:

Vir: Izvozno okno

Graf 2: Gibanje vhodnih in izhodnih TNI v ZAE v obdobju 2020 – 2023:

Vir: Izvozno okno

7.1.4 Turizem

Turizem je bil poleg gospodarstva prioriteta slovenske predstavitve. S strani STO je bil zato na paviljonu vseh 182 dni odprtja stalno prisoten najmanj en predstavnik, ki je obiskovalcem podajal vse potrebne informacije. V povprečju se je pri njem zglasilo okrog 4.000 obiskovalcev dnevno, od tega 5 do 10 predstavnikov poslovne javnosti, medijev ali vplivnežev. Skupno je bilo na ta način zbranih preko 250 kontaktov turistične poslovne javnosti. Zgolj za poslovno javnost na področju turistične dejavnosti so bile organizirane tudi 4 delavnice.

Aktivna predstavitev RS kot turistične destinacije se pozna tudi pri številu turistov iz tega okolja. V letu 2022 jih je tako skupaj prispelo 10.823, vendar je te številke zaradi Covid-19 pandemije nemogoče primerjati s preteklimi leti. Povpraševanje po obisku RS se sicer še naprej krepi.

Veleposlaništvo je v letu 2021 obravnavalo zgolj 150 vizumskih vlog (razlog koronske omejitve). Veleposlaništvo RS v Abu Dhabiju je tako v letu 2022 obravnavalo skupaj 1105 vizumskih vlog, zgolj v prvih 4 mesecih 2023 pa že preko 500. Število vizumskih vlog je v porastu.

Tabela 12: Prihodi na nastanitve turistov iz zalivskih držav:

Prihodi	2019	2020	2021	2022	indeks 2022/2021	indeks 2022/2019
Bahrajn	475	65	82	492	600,00	103,58
Kuvajt	2.218	51	359	1.121	312,26	50,54
Katar	446	37	242	547	226,03	122,65
ZAE	2.737	82	977	4.461	456,60	162,99
Oman	760	42	85	461	542,35	60,66
Saudova Arabija	8.896	168	1.265	3.741	295,73	42,05
Zalivske skupaj	15.532	445	3.010	10.823	359,57	69,68
Prenočitve	2019	2020	2021	2022	indeks 2022/2021	indeks 2022/2019
Bahrajn	1.461	201	313	1.957	625,24	133,95
Kuvajt	8.012	176	836	3.565	426,44	44,50
Katar	2.744	128	1.614	3.330	206,32	121,36
ZAE	8.546	195	2.874	12.477	434,13	146,00
Oman	2.218	113	147	1.028	699,32	46,35
Saudova Arabija	26.900	603	4.631	13.049	281,77	48,51
Zalivske skupaj	49.881	1.416	10.415	35.406	339,95	70,98

	prihodi I - III 2023	prenočitve I - III 2023	Indeks I - III 2023/I - III 2022	Indeks I - III 2023/I - III 2022
Bahrajn	40	107	117,65	33,86
Kuvajt	45	114	84,91	61,62
Katar	37	101	205,56	150,75
ZAE	309	834	201,96	150,54
Oman	31	77	114,81	226,47
Saudova Arabija	180	407	120,00	84,09
Zalivske države	642	1640	147,59	100,00

	prihodi I - III 2023	prenočitve I - III 2023	Indeks I - III 2023/I - III 2022	Indeks I - III 2023/I - III 2022
Bahrajn	40	107	117,65	33,86
Kuvajt	45	114	84,91	61,62
Katar	37	101	205,56	150,75
ZAE	309	834	201,96	150,54
Oman	31	77	114,81	226,47
Saudova Arabija	180	407	120,00	84,09
Zalivske države	642	1640	147,59	100,00

Vir: STO

Število državljanov RS, ki imajo v ZAE začasno prebivališče v zadnjih dveh letih iz 500 povečalo na 650.

7.2 Posredni učinki slovenske udeležbe na EXPO 2020

Kljub temu pa večina dolgoročnih učinkov slovenske predstavitve na EXPU 2020 vendarle ne bo neposrednih, ampak bodo posredni, predvsem na področju gospodarstva, turizma, kulture in trajnostnega razvoja:

- večja prepoznavnost RS,
- večje povezovanje in sodelovanje slovenskega gospodarstva,
- večji potencial za nove investitorje v RS in za nova delovna mesta,
- večji potencial za nove turistične goste v RS in za razvoj butičnega turizma,
- večji potencial za povezovanje na mednarodni ravni na področju kulture,
- večji potencial za povezovanje na mednarodni ravni na področju trajnostnega razvoja,
- izboljšanje kazalnikov gospodarstva,
- večja prisotnost slovenskih podjetij na trgih ZAE in celotne regije bližnjega vzhoda.

8. NADALJNJE AKTIVNOSTI NA PROJEKTU EXPO 2020

Z zaključkom svetovne razstave EXPO 2020 so se zaključile dnevne aktivnosti na slovenskem paviljonu, niso pa se zaključile aktivnosti vezane na dogajanje po zaključku svetovne razstave. Skladno s sklepom Vlade RS št. 51000-9/2022/6 z dne 28.10.2022 slovenski paviljon ostaja v Dubaju v obdobju enega leta od sprejetja zadnjega sklepa na seji Vlade RS, hkrati pa je Vlada RS določila okvirni program, predvidene finančne stroške ter kadrovske potrebe.

V tem je velika priložnost tudi za RS, saj je pomembno, da se vzpostavijo močni gospodarski centri po svetu, ki bodo omogočali večji izkoristek potencialov na trgih, na katerih RS trenutno še ni prisotna.